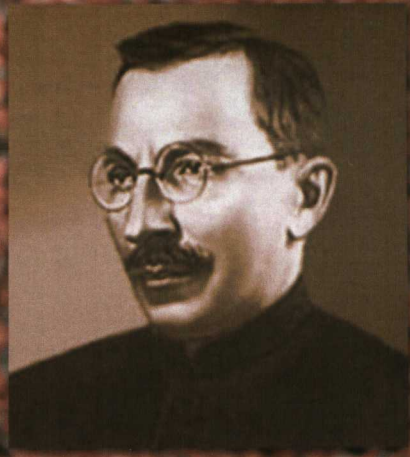

**Педагогічне мислення в контексті
теоретико-методичної спадщини
А.С. Макаренка
і сучасної педагогіки**

Рівне - 2008

3	<i>Пелех Ю.В.</i> Формування ціннісно-сислової готовності майбутнього педагога до професійної діяльності.....	122
5	<i>Бігун Н.</i> Національне і релігійне виховання у громадській організації «Пласт»...	124
9	<i>Джеджера О. В.</i> Студентські громадські об'єднання як засіб творчої активізації студентів.....	127
2	<i>Джеджера К.В.</i> Комунікативний потенціал громадських студентських об'єднань.....	131
6	<i>Гапак О. М.</i> Реформаторські ідеї українських педагогів-математиків на Всеросійських з'їздах викладачів математики на початку ХХ століття.....	134
1	<i>Булигіна О.О.</i> Підготовка молоді до економічної діяльності в умовах ринкової економіки.....	137
5	<i>Шагай Н.М.</i> Формування моральної вихованості дітей та молоді в скаутській організації України "Пласт".....	138
7	<i>Чуванова Л.В.</i> Основні напрями діяльності сучасних студентських об'єднань.....	142
9	<i>Черніговець Т.І., Черніговець О.</i> Організація дозвілля як напрям діяльності студентських об'єднань.....	145
3	<i>Філоненко Р.С.</i> Праці Макаренка - класика педагогіки	149
6	<i>Безкоровайна О. В.</i> Молодіжна субкультура як важлива складова діяльності держави: проблеми і шляхи вирішення.....	150
9	<i>Мирончук О.А.</i> Формування виконавського музичного мислення у майбутнього вокаліста.....	154
2	<i>Мелаш В.</i> Формування екологічної культури як сучасна парадигма розвитку соціокультурного та освітньо-виховного процесу.....	156
4	<i>Літовка О.П.</i> А.С. Макаренко про підготовку педагогічних кадрів.....	160
7	<i>Семенюк-Іванюк Л.Ю.</i> Синтетичне мислення як компонент професійної підготовки учителя.....	163
9	<i>Костюк Л.</i> Діяльність Георгія Косміади в навчальних закладах міста Рівного у 20-30-х роках ХХ століття: вивчення спадщини художника і педагога.....	167
11	<i>Красновский В. Н.</i> Ідентифікація «чужого» и оригінальність подражання в структурі нарративного повествовання.....	171
14	<i>Петрова Наталія.</i> Навчально-професійні завдання як засіб розвитку інтелектуальних умінь майбутнього учителя.....	172
18	<i>Остапчук М. В., Хоменчук Т. В.</i> Цілісність мислення на сучасному етапі при навчанні фізики.....	176

КОМУНІКАТИВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ГРОМАДСЬКИХ СТУДЕНТСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ

К. В. ДЖЕДЖЕРА,

м. Рівне

У справі підготовки фахівців з вищою освітою питання досягнення ними високого рівня культури спілкування набуває особливої ваги у зв'язку із постійно зростаючою потребою суспільства в особистостях з розвиненим духовно-моральним потенціалом, здатних до ефективного спілкування в усіх сферах життєдіяльності.

Відповідно у дослідженнях вчених пропонуються різноманітні шляхи розв'язання означеної проблеми (Д. Балдинюк, Г. Васянович, О. Даниленко, І. Дроздова, Г. Загадарчук, Т. Іванова, М. Ісаєнко, Л. Лучкіна А. Москаленко, О. Протанська, П. Решетников, В. Семиченко). При цьому позиції багатьох авторів збігаються на тому, що формування культури спілкування є ефективним за умови створення такого середовища, яке сприятиме розвитку необхідних комунікативних умінь та навичок студентів, становленню їх особистості. Так, за словами В. Семиченко: «У процесі спілкування, під впливом оточення відбувається не просто оволодіння світом культури... Формуються й глобальніші складові психічного життя людини: її самооцінка, усвідомлення власного «Я» та відчуття його тотожності, засвоюються прийоми протиставлення себе як єдиного цілого іншим людям, виробляються критерії ставлення до них...» [5, с. 15].

Таким чином, справедливим буде висновок, що середовище вищого навчального закладу містить у собі певний комунікативний потенціал, який виконує функцію своєрідної динамічної домінанти стосовно змісту та якості спілкування всіх учасників навчально-виховного процесу.

Традиційно до числа складових означеного процесу належать навчальна та позанавчальна діяльність. За висновками дослідників (О. Киричук, Я. Колибабюк, С. Мальков, В. Петрович, В. Пострільний, С. Харченко), останнім часом зростає виховне значення позанавчальної діяльності (зокрема діяльності громадських об'єднань), яка дає змогу індивідуалізувати процес виховання та зорієнтувати його на особистість студента через врахування його пізнавальних, культурних, професійних потреб та створення умов для співпраці й співтворчості.

Участь студента в об'єднанні передбачає перебування його у групі, встановлення численних контактів та взаємодію з іншими. Таким чином, в цьому оточенні студенти отримують додаткові можливості для реалізації однієї з найгостріших людських потреб – потреби у спілкуванні, збагатити свій комунікативний досвід, вступаючи у різноманітні за якістю відносини.

Як стверджує Б. Паригін, міжособистісне спілкування у групі накладає відбиток як на психологічний клімат групи, так і на поведінку в ній людей – «...навіть в невеликій групі людей людина відчуває, сприймає, переживає, поводить себе дещо інше, ніж наодинці з собою» [4, с. 213]. При цьому спілкування в умовах об'єднання є добровільним актом і будується переважно на демократичних засадах. Це зумовлює участь кожного в організації та перетворенні відносин на всіх рівнях (соціально-рольовому, діловому та інтимно-особистісному), уможливорює конструювання сприятливого міжособистісного простору та вироблення таких стратегічно необхідних для цього механізмів, як взаєморозуміння, координація та узгодження намірів стосовно діяльності об'єднання.

Значний комунікативний потенціал громадського об'єднання, зміст якого традиційно пояснювався з позицій теорії виховання у колективі, пояснюється здатністю до акумуляції досвіду суспільних відносин та розмаїттям взаємин з приводу навчальної, трудової, громадської, дозвільної діяльності. Тобто внаслідок адаптації особистості до умов громадського об'єднання відбувається засвоєння нею певного досвіду, насамперед чинних у ньому норм (правових, моральних, етикетних, субординаційних тощо) та відповідних форм і засобів діяльності.

Завдяки означеним властивостям саме у громадському об'єднанні створюються можливості для розвитку таких необхідних комунікативних якостей, як товарицькість, контактність, комунікативна сумісність, для розширення соціальної компетентності та соціального інтелекту. Таким чином, студенти отримують змогу збагатити свої знання про світ людських відносин, виробити оптимальні способи поведінки та поведінкові сценарії, що сприяє інтеграції загальносоціального та особистісного досвіду, отже, успішній адаптації студентів до мінливих зовнішніх умов

Однак, як стверджує М. Заброцький, якщо колективістське виховання буде спрямованим лише на забезпечення адаптаційних процесів, колективізм може перетворитися на конформність, а виховний вплив колективу звестися до уніфікації особистості [1].

У зв'язку з цим постає питання щодо наповнення комунікативного потенціалу студентських громадських об'єднань такими компонентами, які б відповідали сучасним вимогам щодо формування інтегрованої у групові процеси самодостатньої особистості.

На наш погляд, цю проблему слід розв'язувати шляхом подальшого удосконалення технологічних аспектів спілкування, зокрема впровадження у комунікативну діяльність членів об'єднання гармонійних моделей спілкування, системоутворювальним ядром котрих має бути діалог. Саме діалог дає змогу реалізувати спілкування як соціальну і психологічну взаємодію його учасників, як взаємне психологічне співбуття і водночас як засіб діяхронного й синхронного функціонування культури.

Зазначимо, що центральною компонентою діалогового спілкування є емпатія – своєрідна здатність особистості до співчуттєвої ідентифікації з іншими людьми [3] та досягнення особистістю емоційного резонансу, побудованого на механізмах проєкції, раціоналізованому виявленні емоцій іншої людини, передбаченні її афективних реакцій у конкретних ситуаціях, що, власне і забезпечує досягнення емоційного стану іншої людини та співпереживання разом з нею цього стану [6].

З огляду на те, що сьогодні спостерігається зниження цих проявів людяності у суспільстві, громадські об'єднання, ідеологія яких визначається гуманістичною спрямованістю, можуть бути важливими чинниками формування комунікативної культури студентської молоді. Саме у цьому контексті вони потребують педагогічної підтримки, яка крім допомоги у визначенні таких основоположних складових ідеології, як принципи, цілі, задачі, зміст та способи діяльності студентського об'єднання, має орієнтуватися на формування атракційних відносин між членами об'єднання. Реалізація останнього завдання бачиться у розв'язанні таких взаємопов'язаних питань, як досягнення студентами цінності спільності, розвиток в них потреби у створенні й підтримці задовільних відносин з іншими людьми, вироблення оптимального стилю спілкування, формування успішного особистісного іміджу студентів, оволодіння способами виявлення особистісного ставлення до партнерів зі спілкування.

Таким чином, завдяки наявному комунікативному потенціалу та можливостям його подальшого розвитку, студентські громадські об'єднання належать до числа важливих соціокультурних чинників виховання студентської молоді. У сучасних умовах вони потребують педагогічної допомоги, що базується на

глибокому розумінні сутності групових процесів, зокрема процесів міжособистісної взаємодії, і орієнтована на упровадження діалогічних засад спілкування студентів, формування атракційних, емпатійних взаємин між ними.

Література:

1. Заброцький М.М. Соціально-психологічні аспекти виховання // Педагогічна психологія: Курс лекцій. – К.: МАУП, 2000. – 100 с.
2. Куницына В.Н., Казаринова Н.В., Погольша В.М. Межличностное общение: Учеб. для вузов. – СПб.: Питер, 2003. – 544 с.
3. Основи викладання мистецьких дисциплін / За заг. ред. О.П. Рудницької. – К.: "Експрес-об'ява", 1998. – 183 с.
4. Парыгин Б.Д. Феноменологические основы социально-психологической теории. Проблема общения // Основы социально-психологической теории. – М.: Мысль, 1971. – С. 174 – 337.
5. Семиченко В.А. Психология общения: Модульный курс для преподавателей и студентов. – К.: «Магистр-S», 1997. – 151 с.
6. Семиченко В.А. Психология эмоций. – Луганск: НГФ "Осирис", 1996. – 67 с.

РЕФОРМАТОРСЬКІ ІДЕЇ УКРАЇНСЬКИХ ПЕДАГОГІВ-МАТЕМАТИКІВ НА ВСЕРОСІЙСЬКИХ З'ЇЗДАХ ВИКЛАДАЧІВ МАТЕМАТИКИ НА ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ

О. М. ГАПАК,
м. Ужгород

В кінці ХІХ на початку ХХ століття питання реформи математичної освіти в Росії та в Україні стало ще більш актуальним. Якщо до 90-х років цим питанням в основному займалися окремі прогресивні педагоги, методисти і математики, то з 90-х років ХІХ століття проблема реформи математичної освіти стала предметом обговорення наукових педагогічних кіл, математичних товариств і гуртків.

У реформістському русі в галузі математичної освіти в Росії і Україні брала участь велика кількість педагогів-математиків. Особливістю цього періоду реформування математичної освіти є розробка нових ідей і положень, які розгля-